

ΣΗΡΕΣ.

(Σίνοι ἢ Κινέζοι).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἀρχιτεκτονική.

Ὀλίγον μετὰ Χριστὸν ὁ Βουδδισμὸς εἰσεχώρησε καὶ εἰς τὴν Κίνα, ὅπου ὁ Βούδδας καλεῖται Φῶ, καὶ ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος κατέστη γενικὴ τῶν λαῶν ἐκείνων θρησκεία. Ἀλλὰ τοῦ Σηρὸς (Κινέζου) τὸ πνεῦμα εἶναι θετικόν, πεζόν, καὶ τὸ ὠφέλιμον μόνον θηρεῖον ὡς τὸ τοῦ Αἰγυπτίου· διὰ τοῦτο ἡ Ἰνδικὴ τέχνη διεμορφώθη ἐν νηφαλίᾳ ξηρότητι, καὶ παντὸς ἔχρους τῆς ποιητικῆς αὐτῆς παραφορᾶς δυσαρέστως ἐστερημένη ἐν Κίνα· καὶ ἄψυχος μὲν εἶναι, ὑλικῶς ὅμως οὐκ ὀλίγον ἀνεπτυγμένη. Ἡ μορφή τοῦ Δαγὸπ, ἢ τοῦ Τὸπ, ἢ τῆς Παγόδας, ἀπαντᾶται καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ τὸ ὄνομα Θὰ· οἰκοδόμημα πυργοειδὲς ἐπίσης, συγκείμενον ἐξ ἀλλεπαλλήλων δόμων βαθμηδὸν πρὸς τὰ ἄνω συστελλομένων, ἀλλὰ στερούμενον τοῦ συμβολικοῦ θόλου. Εἰσὶ δὲ λαμπρῶς κεχρώματισμένα τὰ Θὰ, ἢ δι' ἀνθηρῶν καὶ στιλπνῶν κεράμων κατεσκευασμένα, αἱ δὲ στέγαι αὐτῶν εἰσὶ κυρταί, ἐξ ἐπιχρύσων κεράμων, ἔχουσαι περιηρτημένα κωδῶνια. Τοιαῦτα ἄξια λόγου οἰκοδομήματα ὑπάρχουσιν εἰς Ναγκίν ἐκ τῆς ἱ. ἑκατονταετηρίδος. Οἱ δὲ κυρίως ναοὶ τῶν Σηρῶν εἰσὶν οἱ πλεῖστοι μικροὶ καὶ περίστυλοι, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ τῶν οἰκίαι. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ μείζονες, ἐ-



χοντες, ὥς καὶ οἱ μεγάλοι οἴκοι, προαύλια μετὰ πολυτελῶν στοῶν, καὶ διαφόρων ἐν αὐταῖς οἰκίσκων· τινὲς δ' εἰσὶ καὶ διώροφοι, καὶ οἱ τοιοῦτοι ἔχουσι διπλὴν τὴν κυρτὴν στέγην. Οἱ δὲ κίονες αὐτῶν πλησιάζουσι πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους Ἰνδικούς, ἀλλ' ἀντὶ κιονοκράνων ἔχουσι προμόχθους (consoles). Εἰσὶ δὲ ξύλινοι, λαμπρῶς γεγανωμένοι, καὶ ἔχουσι πολλάκις χρυσᾶ δικτυωτὰ μεταξὺ τῶν κιονοκράνων. Τὰς γωνίας τέλος τῆς στέγης κοσμοῦσιν, ὥς ἀκρωτήρια, διάφορα γλυπτὰ ἔργα, καὶ ἰδίως δράκοντες, οἷοι καὶ ἐπὶ τῶν Ἰνδικῶν μνημείων.

Τὰ δ' ἱστορικὰ τῶν Σηρῶν μνημεῖα εἰσὶν ἄμορφα καὶ ἄσχημα· διότι μὴ εὐρόντες νὰ μιμηθῶσι τοιαῦτα ἐκ τῆς ἰνδικῆς τέχνης, κατασκευάζουσιν αὐτὰ οἱ Σῆρες κατ' ἰδίαν ἔμπνευσιν, καὶ καθ' ὅλην τὴν ξηρότητα καὶ ψυχρότητα τῆς ἰδίας αὐτῶν φαντασίας. Τοιαῦται δ' εἰσιν αἱ ἀψίδες ἃς καλοῦσι Παι - λοῦ, καὶ ἃς ἰδρύουσιν οἱ αὐτοκράτορες ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν πρὸς τιμὴν καὶ ἀμοιβὴν ἐπισήμων ἀνδρῶν ἢ πράξεων. Συνίστανται δ' ἐκ δύο ἢ τεσσάρων λιθίνων ἢ καὶ ξυλίνων παραστάδων, ἐνουμένων ἄνωθεν διὰ δοκῶν, ἐφ' ὧν ἐπιγράφεται τὸ ὄνομα ἐκείνου ὃν ὁ αὐτοκράτωρ τιμᾷ. Ὅλον δὲ τὸ οἰκοδόμημα ἐπιστέφει ἄνωθεν ἡ κινεζικὴ στέγη.

Ἐξ ἐναντίας ὁμως, ἔνεκα τῆς θετικῆς τάσεως τοῦ πνεύματός αὐτῶν, ἐξεῖχον οἱ Σῆρες, ὥς οἱ Αἰγύπτιοι, εἰς τὰ κοινωφελῆ ἔργα. Οὕτως ὠκοδόμησαν κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους γνωστοὺς χρόνους τῆς ἱστορίας των, ἤτοι 200 π. Χ., κολοσσιαῖον τεῖχος 25 πόδας ὑψηλόν, καὶ ἐπίσης πλατὺ, πυργωτὸν, καὶ ἐκτεινόμενον ἐπὶ 400 μίλια κατὰ τὰ βόρεια τῆς Κίνας ὅρια, ὥς ἀπέραντον προπύργιον κατὰ τῶν εἰσβολῶν τῶν Μογγόλων. Ὅμοίως δ' ἄξια πολλοῦ λόγου εἰσι καὶ αἱ λαμπραὶ γέφυραι, καὶ αἱ μακραὶ αὐτῶν διώρυγες, ὧν μία, ἡ βασιλικὴ λεγομένη, συνδέει ὅλους τοὺς πρὸς ἀνατολὰς ῥέοντας ποταμούς. Εἰσὶ δὲ πολλὰ τούτων μεγάλης ἀρχαιότητος ἔργα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Πλαστική καὶ Γραφική.

Εἰς τὴν Κίνα κατεσκευάζοντο πλαστικά ἔργα ἐκ πάσης ὕλης, ἐκ μετάλλου, ἐλέφαντος, λίθου, καὶ κεράμου στιλπνῆς· προσέτι δὲ καὶ γραφαί. Πηγάζει δ' ὁ τῆς τέχνης αὐτῶν ῥυθμός ἀπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ. Ἀλλ' ἀποδελών πᾶσαν ἐκείνου τὴν ποικίλιαν, ἐνεδύθη παράδοξόν τινα, ἀττημον καὶ διάστροφον χαρακτῆρα. Παριστώσι δὲ τὰ τεχνουργήματα αὐτῶν, ὅτε μὲν Θεοὺς καὶ δαίμονας, ὅτε δὲ σκηνάς τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου· καὶ τὰ πολυπληθῆ αὐτῶν καὶ τῶν Ἰαπωνῶν μεταλουργήματα, τερατώδεις μορφὰς θεῶν καὶ ζώων. Ἐντελέστερα δ' εἰσὶ, καὶ ἀκρίβειάν τινα παρατηρήσεως δεικνύοντα, τὰ εἶτε τὴν ζωϊκὴν εἶτε τὴν φυτικὴν ἀπλῶς ἀντιγράφοντα φύσιν, οἷα πολλὰ ἀπαντῶνται ἐπὶ ἀγγείων Ἰαπωνικῶν.

Πρὸ πάντων δ' ἡ γραφικὴ ἐπιτυγχάνει εἰς τὰ τῆς φύσεως ἀντικείμενα, οἷον ἄνθη, πτηνὰ καὶ τὰ τοιοῦτα. Σκιαν δὲ δὲν μεταχειρίζεται παντάπασιν, ἐκτὸς μόνον συμβολικῶς, καὶ τὴν δίοψιν (perspective) ἀποδοχιμάζει ἐκ συστήματος ἢ τεχνικῆς θεωρίας τῶν Σηρῶν ὡς ἀπάτην τῶν αἰσθητηρίων, ἣν ὁ νοῦς πρέπει νὰ διορθῇ. Εἰς τὴν βιομηχανίαν δὲ μᾶλλον ἢ εἰς τὴν καλλιτεχνίαν ἐξέχοντες, κατασκευάζουσιν οἱ Σῆρες ἐξαιρέτου τεχνουργίας πήλινα ἀγγεῖα, τὰ σινουργῆ καλούμενα, ἃ κοσμοῦσι διὰ ξηρῶν, δυσμόρφων καὶ ἀλλοκότων γραφῶν. Καὶ ἐλεφαντουργήματα προσέτι τορεύουσιν, οἷον κιβώτια, μυιαστήρια καὶ ἕτερα σκεύη, ὧν ἡ ἐξαίσιος λεπτοουργία ἐξαγοράζει σχεδὸν τὴν δυσμορφίαν τῶν περιγραμμάτων αὐτῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ.